

Психологічна готовність до систематичного навчання у школі

Щоб першокласники навчалися легко та вправно, батьки мають розуміти різницю між «готовністю» до та «підготовкою» до неї.

Підготовка дитини до школи — це озброєння дитини певними знаннями та вміннями, здебільшого з читання, лічби, письма, англійської мови. Однак наявність знань не визначає інтелектуальний розвиток дитини. Рівень інтелектуального розвитку дитини залежить від її вміння користуватися наявними знаннями, застосовувати їх у нових обставинах.

Також «підготовка до школи» містить здоров'язберігаючі завдання, зокрема поступове звикання дитини до режиму дня, відповідно до якого вона житиме, починаючи з 1го вересня. Майбутній першокласник, який звик прокидатися опівдні, навряд чи буде радий вставати о сьомій ранку. І чи зможе він зберегти працездатність упродовж дня? Щоб дитина була працездатною, могла утримувати увагу на тому, про що говорить учитель, батьки заздалегідь мають подбати про це.

Психологічна готовність до навчання у школі — рівень психічного розвитку дитини, достатній для освоєння шкільної програми в умовах навчання в колективі однолітків. За умови сформованої психологічної готовності дитини до систематичного навчання у школі, навіть у разі відсутності певних знань чи вмінь, низького рівня володіння ними, дитині буде нескладно опанувати «шкільну науку». Адже вона налаштована на зміни у своєму статусі, готова стати школярем, тому приймає вимоги до такого статусу як вимоги до себе.

Рівень актуального розвитку дитини має бути таким, щоб програма навчання відповідала зоні її найближчого розвитку. Зону найближчого розвитку визначають за тим, чого дитина може досягти у співпраці з дорослим, а без його допомоги виконати не може. Співпрацю в такому разі розуміють дуже загально: від запитання-підказки до прямої демонстрації розв'язання завдання.

Якщо актуальний рівень психічного розвитку дитини нижчий, ніж потрібно для засвоєння навчальної програми у школі, то дитина є психологічно неготовою до навчання у школі, тому що не зможе засвоювати програмний матеріал у необхідному темпі й одразу потрапить до категорії неуспішних школярів.

Психологічна готовність до систематичного навчання в школі — це комплексний показник, що дає змогу прогнозувати успішність чи неуспішність навчання першокласника. Психологічна готовність до систематичного навчання у школі містить такі **складові**:

- мотиваційна готовність до навчання у школі або наявність навчальної мотивації;
- певний рівень розвитку довільної поведінки, що даватиме школяреві можливість виконувати вимоги педагога;
- певний рівень інтелектуального розвитку, що передбачає відповідний рівень розвитку мисленнєвих операцій.

Психологічна готовність до навчання у школі полягає не в тому, щоб у дитини на момент вступу до школи сформувалися психологічні риси, притаманні школяреві. Такі риси можуть кристалізуватися лише під час навчання у школі під впливом властивих дитині умов життя та діяльності.

Підсумком розвитку дитини в дошкільному віці є такі передумови:

- сприймання дитиною навчання у школі як «сходінки» до дорослості;
- наявність у дитини виражених пізнавальних інтересів;
- уміння певною мірою контролювати свою поведінку.

Сформованість у дитини психологічної готовності до систематичного шкільного навчання є однаково важливою і для дитини, яка навчатиметься у звичайному загальноосвітньому навчальному закладі, і для дитини, яка вступає на конкурсній основі до спеціалізованого навчального закладу.

Рекомендації для батьків

Пам'ятка для батьків

щодо створення позитивного відношення дитини до школи та навчання

1. Не забувайте, що ключ до серця дитини лежить через гру. Саме у процесі гри Ви зможете передати їй необхідні навички, знання, поняття про життєві правила та цінності, навчите краще розуміти один одного. Мова ігор дуже добре зрозуміла дитині, оскільки на даному етапі вона засвоює культуру саме таким чином.

2. Заняття вимагають систематичності: 10-15 хвилин щодня дадуть більший результат, ніж година – дві у вихідні дні.

3. Не забувайте оцінювати успіхи дитини, а при невдачах підбадьорюйте дії дитини словами: «Давай спробуємо разом, я упевнена все вийде», «Якби ти зробив так (показ, пояснення), то було б ще краще».

4. Діти емоційно чуйні, тому якщо Вам не хочеться грати в якусь гру або Ви погано себе почуваєте, то краще відкласти заняття. З поганим настроєм, над силу, не грайте з дитиною. Ігри та спілкування повинне бути цікавим і для неї, і для Вас.

5. Прагніть створити у дитини адекватне, об'єктивне уявлення про школу та навчання, не ідеалізуючи, але і не залякуючи її. Адже те, про що нам вже відомо перестає бути незрозумілим, таким, що турбує і лякає!

6. Повірте в унікальність та неповторність власної дитини, в те що Ваша дитина – єдина у своєму роді, несхожа на жодну сусідську дитину і не є точною копією Вас самих. Тому не варто вимагати від дитини реалізації заданої Вами життєвої програми і досягнення поставленої Вами мети. Надайте право їй прожити життя самій.

7. Дозвольте дитині бути самою собою, зі своїми недоліками, слабкостями та достоїнствами. Приймайте її такою, якою вона є. Спирайтесь на сильні сторони дитини.

8. Не соромтесь демонструвати дитині свою любов, дайте їй зрозуміти, що будете її любити за будь-яких обставин.

9. Не бійтесь "залюбити" свою дитину, беріть її на коліна, дивіться їй в очі, обіймайте та цілуйте коли, вона того бажає.

10. Намагайтесь, щоб Ваша любов не перетворилась на всюдозволеність та бездоглядність. Встановіть чіткі межі та заборони (бажано, щоб їх було небагато – лише самі основні на Ваш погляд) і дозвольте дитині вільно діяти в цих межах. Суворо дотримуйтесь встановлених заборон і дозволів.

11. Не поспішайте звертатись до покарань. Намагайтесь впливати на дитину проханнями – це найефективніший спосіб давати їй інструкції.

Пам'ятайте:

- Покарання – це моральний замах на здоров'я: фізичне та психічне.
- Покарання не повинно бути за рахунок любові. Не залишайте дитину без заслуженої похвали та нагороди. Ніколи не відбирайте подарованого вами чи кимось іншим.
- Краще не карати, ніж карати із запізненням. Запізнілі покарання нагадують дитині про минуле, не дають змоги стати іншою.
- Покараний – значить пробачений. Інцидент вичерпано – сторінка перегорнута. Наче нічого й не трапилось. Про старі гріхи ні слова. Не заважайте починати життя спочатку!
- Дитина не повинна боятися покарання.

12. Частіше розмовляйте з дитиною, пояснюйте їй незрозумілі явища, ситуації. Допоможіть дитині навчитись вербально висловлювати свої бажання, почуття та переживання, інтерпретувати свою поведінку та поведінку інших людей. Старайтесь дивитися в очі, адже очі – це дзеркало душі і багато чого ви зможете побачити.

І не забувайте: «Кращий спосіб зробити дітей хорошими - це зробити їх щасливими» (Оскар Уайльд).